

3.9.8 План и програма за работа на директорот

Директорот како индивидуален рабоводен орган во Установата со својата работа ќе раководи согласно уставните и законските одредби како и нормативните акти на Установата, а во непосредна соработка со Министерството за труд и социјална политика на Република Македонија, Единицата на локалната самоуправа, како и стручни институции и други стручни лица кои повремено ќе бидат повикувани и консултирани.

Во својата работа директорот ќе биде главен организатор и координатор на целокупната дејност на Установата. Дел од задачите кои ќе бидат главна преокупација се:

- Навремено подготвување на годишната програма и извештај за работата на Установата;
- Навремено известување на укажана потреба за бројна состојба на децата и кадарот за работа како и финансиските проблеми во институцијата;
- Ќе ја организира работата согласно програмските задачи;
- Ќе се грижи за подобрување на општите услови, за несметано и успешно реализирање и унапредување на воспитно-образовната и згрижувачко-здравствената работа преку следење, координација, контрола и разговори со воспитно-образовниот и згрижувачкиот кадар за здравствената и воспитно-образовната работа;
- Ќе врши посети на воспитни групи по сите воспитно-образовни подрачја, на сите видови активности, согласно Годишниот план за посета на воспитните групи за учебната 2022/2023 година;
- Ќе се залага за стручно усовршување на кадарот;
- Ќе се вклучи во организирање на предавања, семинари и советувања организирани од стручни институции;
- Ќе раководи со стручните тела и ќе ја координира работата меѓу нив;
- Ќе врши увид во целокупната педагошка и друга документација што се води во Установата и ќе овозможи следење на иновациите во воспитно-образовниот процес, координирање на истиот и инструирање на воспитно-образовниот и згрижувачкиот кадар;
- Ќе врши увид во финансиското, материјалното и административното работење;
- Ќе учествува во работата на Управниот одбор во подготвување на седници и ќе се грижи за реализирање на донесените одлуки и заклучоци;
- Ќе се залага за дисциплина и одговорност на вработените, за поуспешно извршување на работните задачи, за економично и рационално работење;
- Ќе соработува со родителите преку разни форми на комуникации, со посебен акцент за нивно педагошко и здравствено воспитување;
- Ќе соработува со невладини организации и здруженија за остварување на донации за помош и опремување на Установата;
- Ќе се залага за остварување на проекти од невладини организации;
- Лобирање и аргументирано настапување пред пошироката јавност, за предностите од користење на услугите на градинката што воедно е и потребно за запознавање со програмата за ран детски развој со што треба да се вклучат што поголем број на родители за нејзино успешно реализирање.

-Користење на разновиден едукативно информативен материјал заради поголема информираност на родителите кои се корисници на услугите на градинката, но и на оние кои не се корисници на услугите заради запознавање со предностите кои ги нуди градинката при давање на услугите;

Концепсиско-програмска работа

Во однос на концепсиско-програмската работа, директорот ќе ги реализира следните активности:

- Спроведување на мерки за реализирање на Законот за заштита на децата;
- Подготвување на Годишна програма и Годишен извештај за работата на градинката за секоја учебна година и подготвување и на други видови на програми планови и утврдување на проекции за развој и работа на градинката и преземање мерки за нивна реализација.
- Учество во изготвување на финансиски планови и финансиски извештаи за секоја деловна година;
- Учествува во изготвувањето на Годишниот план за вработување на установата;
- Непосредна контрола и примена на мерките за заштита при работа предвидени со закон и обезбедување услови за поголема безбедност на децата и вработените во установата;
- Обезбедување на услови за организација на правилна исхрана на децата, поаѓајќи од енергетските потреби на децата и нормативите и листите за јадење предложени од Министерството за труд И социјална политика;
- Обезбедување на кадровски услови за нормално одвивање на дејноста во градинката;
- Редовно учество на седници на Управен одбор во однос на негово информирање за состојбата во установата, а при тоа застапувајќи ја установата, и реализација на одлуките и заклучоците донесени по разни основи од органот на управување;
- Редовна контрола над работата на административно-финансиското работење на градинката;
- Учество во изготвување на Планот за јавни набавки и следење на неговата реализација;
- Следење, надзор и контрола при изготвување на оброците за децата, учество при изготвување на листите за јадење, контрола на артиклите од кои се изготвуваат оброците;
- Давање на мислења и предлози за унапредување на воспитно-образовната и згрижувачката работа со децата;
- Надзор и контрола врз работата на сите вработени со донесување на одлуки и решенија и наредби со кои се решаваат определени прашања, права и одговорности на вработените;
- Раководење со стручните органи преку иницирање на активности за решавање на определени прашања и подготвување на материјали, при тоа почитувајќи ги законските прописи;

- Активно ангажирање во насока на афирмирање и презентирање на установата пред пошироката заедница, како пример за успешна и добро реномирана установа;
- Донесување на одлуки и решенија согласно Законот за работни односи, Законот за административни службеници, Законот за вработени во јавниот сектор и другите законски прописи;
- Создавање на услови и материјални средства за реализирање на Развојниот план на градинката;
- Подготвување на извештаи и информации до органот на управување и материјали за други државни органи и институции;
- Раководење и организирање на подготовките од областа на одбраната и заштитата.

Аналитичко-студиска работа

Аналитичко-студиската работа ќе се реализира со:

- Анализирање и проучување на глобалните планирања на ниво на градинка;
- Изготвување анализи, извештаи, информации и други стручни материјали во врска со реализација на програмата за воспитно-образовната дејност во предучилишното образование и воспитание;
- Следење и анализа на месечната потрошувачка за исхрана на децата, со цел да се утврди цената на чинење на услугите за престој на детето во установата;
- Следење и анализа на табели и прегледи за бројот на запишани и отпишани деца, присуство и отсуство на децата и исполнетост на капацитетот во објектот;
- Следење и навремено уочување на потреба од евентуални промени на кадарот, со цел да се придонесе за нормално извршување на работата и подобрување на резултатите од работата;
- Упатување и оспособување на воспитувачите и стручните лица за аналитичко-студиска работа.

Соработка со родителите

Вклучувањето на родителите во Советот на родители и непосредна соработка со родителите би се одвивала на следниот начин:

- Редовна комуникација со родителите на децата кои престојуваат во градинката преку индивидуални средби и разговори, групни средби, едукативни средби, родителски средби, работилници и други форми на соработка;
- Вклучување на родителите во соодветни активности во градинката, заради подобрување на процесот на работа;,
- Иницирање и организирање на општи родителски средби;

- Соодветна работа со родителите на децата кои престојуваат во градинката во насока на споделување на информации и искуства, запознавање на родителите со програмата за ран дески развој, презентирање на градинката и можностите и предностите што таа ги нуди, организирање на предавања за родителите од најралични сфери и друго;
- Организирање на стручни средби со родителите на децата од градинката со цел да им се дадат насоки за правилно воспитување и одгледување на нивните деца во семејството;
- Прифаќање на предлози од родителите, спонзорства и донации;
- Подобрување на квалитетот на комуникација воспитувач-родител, неговател-родител, вработен-дете, со цел да се создаде меѓусебна доверба и сигурност;
- Воспоставување на партнерски однос со реодителите и нивно поактивно вклучување во процесот на работа и реализацијата на програмата за работа.
- Воспоставува ефикасни механизми за комуникација и континуирано унапредување на соработката со семејството;
- Соработува со советот на родители заради поголема вклученост на родителите во животот и работата на градинката;
- Воспоставува механизми за редовно прибирање повратни информации од семејствата во насока на подобрување на квалитетот на наставата;
- Планира и овозможува вклучување на родители во одделни сегменти од воспитно образовниот процес (здравствена заштита, почитување и прифаќање на различностите, меѓуетничка интеграција, професионална ориентација, јавна и културна дејност, обичаи и слично).

Соработка со организации и институции во однос на афирмација на градинката пошироко

Во насока на афирмација на градинката на поширок план, интенција е на директорот да работи на интензивирање на соработката со пошироката заедница преку следните активности:

- Интензивирање на непосредната соработка со Локалната самоуправа на град Крушево, Градоначалникот и Советот на Општина Крушево;
- Непосредна соработка со МТСП;
- Непосредна соработка со Бирото за развој на образованието на РМ во насока на успешна реализација на воспитно-образовните содржини;
- Соработка со предучилишни установи во државата и пошироко;
- Соработка со организации и институции од областа на образованието и воспитувањето, науката, културата, здравството, социјалните дејности, стопанските субјекти, екологијата, медиумите и слично;
- Соработка на детската градинка со други стручни институции и органи од градот, државата и надвор од неа;
- Соработка со граѓанскиот сектор и активно вклучување на вработените и децата во проекти од интерес на заедницата и градинката;
- Ја информира заедницата за потребите на градинката и обезбедува поддршка;

- Сороботува со локалната заедница при справување со кризни ситуации што ја засегаат градинката и локалната заедница (непогоди, епидемии, насилство и слично);
- Учествува во планирање, реализирање и следење на активности кои промовираат интеркултурно образование;
- Ја презентира работата на градинката и ја промовира преку постигнувањата на децата и вработените;
- Се вклучува во организацијата и реализацијата на превентивни, хуманитарни и културни активности на локалната заедница и пошироко;
- Сороботува со заедницата со цел што повеќе деца да бидат интегрирани во процесот на предучилишно образование и воспитание;
- Промовира и прифаќа вклучување на волонтери во градинката и волонтерско ангажирање на вработените во заедницата;

Перспективи и приоритети во остварување на дејноста

За успешно остварување на Планот и Програмата за работа и за развој на градинката во периодот што следува, Директорот пред себе ќе си ги постави следните приоритети:

- Следење на промените за Законот за заштита на децата и целокупната друга законска регулатива потребна во работењето на градинката;
- Зголемување на квалитетот на услугите и подобрување на условите за престој на децата во градинката;
- Подобрување на квалитетот на воспитно-образовната работа со воведување на современи и иновативни методи и форми на работа;
- Постојано професионално усовшување на воспитно-згрижувачкиот и другиот кадар во установата;
- Создавање позитивна клима во колективот;
- Создавање на услови за тимска работа која е неопходна во процесот на секојдневното планирање и работење;
- Јакнење на чувството на сигурност и стабилност на вработените во реализацијата на работните задачи;
- Непосредна соработка со родителите, кои во установата би партиципирале со своите идеи за изнаоѓање на заеднички решенија за успешно остварување на дејноста на градинката;
- Непосредна соработка со Советот на родители;
- Непосредна соработка со органот на управување на градинката и извршување на одлуките на истиот;
- Интензивирање на средби и соработка со Градоначалникот и Советот на Општина Крушево, со цел да се запознаат со целокупната дејност и помогнат во изнаоѓање на можни решенија во разрешувањето на конкретни проблеми и истите да придонесат во реализирањето на потребните промени во градинката;

- Непосредна соработка со Министерството за труд и социјална политика и со Бирото за развој на образованието на РМ.

Оперативна програма за работа на директорот

Месец	Активности	Соработка
септември	Изготвување на Годишна програма за работа на детската градинка	Воспитувачи
	Обезбедување услови за започнување на програмската година	Воспитувачи, негуватели
	Следење, насочување и давање совети, инструкции во работата на воспитувачите	Воспитувачи
	Следење, насочување и давање совети, инструкции во работата на негувателките	Негуватели
	Запознавање со педагошка документација и насоки за правилно водење и следење на педагошки насоки од стручни институции	Воспитувачи
октомври	Следење на реализираните активности	Воспитувачи и негуватели
	Следење и насочување на работата на сите вработени	Вработени
	Консултации и советувања со вработените со цел да се подобрат констатираните недостатоци	Вработени
ноември	Следење на реализираните активности	Восп., негув.
	Следење и насочување на работата на сите вработени	Вработените
	Консултации и советувања за активностите од интерните проекти	Восп., негув.
декември	Следење на реализираните активности	Восп, негув.
	Следење на реализирањето на проектните активности	Восп., негув.
	Учество во организирањето и реализирањето на посетите, прошетките како дел од проектните активности.	Восп., негув., надворешни соработници
	Подготовки за новогодишни активности	Воспи., негуват.
	Увид во педагошка документација	Просветна инспекција
јануари	Следење, насочување и советодавно-инструктивна работа со восп. и негув.	Воспитувачи, негуватели
	Следење на работата на пописната комисија	Комисија за попис
	Консултации за текот на проектните активности	Воспитувачи

	Соработка со стручни институции и реализирање на стручно усовршување на кадарот	Стручни лица Восп., негув.
февруари	Осмислување на програми и активности за унапредување на партнерството на градинката со семејството и пошироката општествена средина, со цел поддршка на детскиот развој	Родители Воспитувачи Негуватели
	Збогатување на библиотеката со нова стручна литература и детска литература	Воспит., негува. Издавачки куќи
	Континуирано стручно усовршување	Учество на предав.
	Соработка и помош на децата, нивните родители, воспитно-згрижувачкиот тим, а посебно со родителите чии деца имаат пречки во менталниот развој или телесна попреченост	Восп., негув. Деца Родители
март	Советодавно-инструктивна работа со воспитниот кадар за креирање на воспитно-образовниот процес, креирање на методичко-дидактичка концепција, избор на дидактички средства и материјали и сл.	Воспитувачи
	Поттикнува и креира активности за активно учество на родителите, во реализација на воспитно-образовниот процес	Родители
	Дава свој придонес во естетското и педагошкото обликување на просторот во градинката, посебно во просториите за учење	Воспитувачи, негуватели
	Го следи процесот на нега и воспитно-образовна работа во групите-утрински прием, восп.-образ.активности, активности на отворено, проектни активности и сл.	Воспитувачи, негуватели
	Им помага на родителите преку различни активности-советодавни, образовни, организациони	Родители
април	Соработува со родителите во надминување на некој проблем важен за развојот на детето	Родители, воспитувачи, негуватели
	Дава свој придонес, односите во колективот да се засноваат на взаемна доверба, почитување и прифаќање, каде преку личен пример ќе го фаворизира партнерството, разменувањето на идеи, знаења и тимска работа	Вработените
	Допринесува да односите воспитувач-дете, воспитувач-родител се засноваат на принципот на взаемна доверба и почитување. Евентуално постоење на некој конфликт, треба да се реши креативно и	Деца Восп., негов., родители

	ненасилно.	
мај	Посета на воспитно-образовни групи и евалуација на активностите	Восп.,негув.
	Подготовка за воведување иновации во воспитно-образовниот процес.	Воспитувачи
	Допринесува во афирмирање на почитување на индивидуалните развојни карактеристики на детето во рамките на воспитно-образовниот процес	Восп.,негув. Деца Родители
јуни	Систематски прати и собира важни податоци за вреднување на воспитно-образовниот процес	Воспитувачи, негуватели, деца, родители
	Врши контрола во водењето на педагошката евиденција	Воспитувачи
	Советодавно-инструктивана работа со восп.-згриж. кадар, во процесот на унапредување и вреднување на развојот на детето, преку водење соодветни белешки во досието на детето	Воспитувачи, негуватели
	Ги запознава воспитувачите со функцијата и техниките на самоевалуација на сопствената работа	Воспитувачи
	Изготвување на Годишен извештај за работата на градинката	Воспитувачи, негуватели
јули/ август	Формирање на групи и распоредување на вработени	Воспитувачи, негуватели
	Изготвување на Годишна програма за работа на градинката	Воспитувачи
	Учество во изработка на план за работа во летниот период	Воспитувачи, негуватели
	Консултации и советувања со вработените со цел подобрување на констатираните недостатоци	Вработените
	Учествува во активности кои ги промовираат знаењата, вештините, ставовите, вредностите на здравиот начин на живеење	Воспитувачи, негуватели

Во остварувањето на програмските цели и задачи, директорот ќе се води од следното:

Принципи
-Целокупното работење на градинката да е во согласност со позитивните законски прописи, подзаконски акти, програмите за воспитно-образовна работа и нормативните акти за градинката

-Демократичност и плурализам, што подразбира лесна достапност на предучилишното воспитание и образование за сите деца, а за родителите можност да изберат форма и програма која одговара на нивните барања и е според потребите и интересите на нивните деца
-Создавање услови за рамнотежа во развојот на детето, како на физички, така и на емоционален, социјален и интелектуален план
-Заедничко делување со родителите на децата при планирањето и реализирањето на специфични проекти од суштински интерес за емоционален и психофизички развој на децата
-Забрана на било каков вид на дискриминација на децата
-Стручна автономност и одговорност на сите извршители на дејноста, особено на воспитувачите и негувателките кои се основни носители на дејноста
-Максимално искористување на стручните потенцијали на вработените и создавање услови за натамошно нивно стручно усовршување
-Давање конкретен придонес на планот на унапредување на предучилишното воспитание и образование
-Целосна примена на принципите чесност и рационалност во користењето на материјално-финансиските средства на градинката
-Интензивирање на соработката со родителите на децата, МТСП, биро за развој на образованието, детски градинки во градот, републиката и пошироко и со други стручни институции.

4. ПЛАНИРАЊЕ И ПРОГРАМИРАЊЕ НА ВОСПИТНО – ОБРАЗОВНАТА РАБОТА

Современите научни сознанија во делот на предучилишното воспитание и образование укажуваат на тоа дека овој период од детскиот развој е највлијателен и е период во кој се формираат основните квалитети на личноста, од кои зависи натамошниот развој на идниот човек. Во овој период детето се социјализира, трансформира, афирмира, се развива и усовршува неговата моторика, се богати и култивира неговиот говор, се задоволуваат потребите на детето за игра и контакти со врсници и возрасни, се развиваат изразните и творечки потенцијали, се создаваат хигиенски, културни, работни и други навики.

Истражувањата покажуваат дека вложувањето во раното воспитание и образование е најисплатлива инвестиција, која се враќа како повеќекратна добивка за иднината на едно општество.

Следејќи ги современите светски и европски текови во предучилишното воспитание и образование, во нашата Установа се реализира програмата за раст, развој и рано учење на децата која опфаќа разни форми на поддршка за промовирање на здрав детски развој. Во одделните степени на развојот на детето

се негуваат и поттикнуваат оние форми на однесување и изразување што се карактеристични за тој период, а се развиваат индивидуалните можности и се создаваат услови за неговиот натамошен развој.

Истата ги обединува здравствената и социјалната заштита, овозможува интелектуални стимулации, давање можност за истражување и активно учење, нуди адекватен социо-емоционален развој и секаков вид на грижа како би им се овозможило на децата во потполност да ги остварат своите потенцијали.

Со цел да се задоволи холистичкиот пристап во развојот на децата, во Установата се работи според Програмата за ран детски развој, која ги содржи следниве домени:

4.1 Здравје и моторен развој

Здравјето и оспособување на децата за восприемирање, обработка и ораганизација на сетилните сензации се клучни фактори во процесот на растењето и развојот, којшто се одвива во текот на раниот период од животот.

Растот и развојот кај децата е комплементарен процес. Развојот се однесува на промените што настануваат во степенот на комплексноста на извршување на одредени функции и стекнување на одредени вештини, како се постепено се оди од поедноставни кон посложени промени и совладување на нови вештини во движење на телото, во одржување на рамнотежата, во воспоставување контрола на делови од телото, како и зајакнување на сензомоторната координација.

Клучните вредности кои се очекуваат од децата на возраст до 6 години и претставуваат основа за раниот развој и раното учење се:

- Физичка компетентност и добра физичка кондиција
- Активно учество на децата во животната околина која ги опкружува
- Способност за примена на здрави и безбедни практики во секојдневните активности

Доброто физичко здравје им дава на децата енергија и издржливост активно да учествуваат во процесот на учење. Избалансиран моторен развој е поврзан и директно влијае на другите развојни области како што е развојот на говорот, когнитивниот и социо – емоционалниот развој.

Развојниот процес кај децата се одвива преку следните субдомени:

- Груб моторен развој со кој децата се движат во просторот и воспоставуваат контрола на рамнотежата и координација на екстремитетите при одење, трчање, скокање, качување по скали.
- Фин моторен развој со кој децата постепено стекнуваат вештини како да ги користат дланките и прстите во изведување на прецизни моторни активности (фаќање, пишување, закопчување, отворање, затворање, сечење)
- Здраво и безбедно однесување со кое децата започнуваат да разбираат како дневните активности и безбедните практики влијаат врз целокупното

здравје (активности поврзани со лична хигиена, препознавање на штетни и опасни ситуации)

- Сензомоторен развој со кој децата го запознаваат светот околу нив преку сетила.

4.2 Социо-емоционален развој

По природа луѓето се социјални суштества и низ сите фази на животот тие воспоставуваат интеракциски односи со други луѓе. Токму така и децата го конструираат сопственото знаење за светот околу нив. Правилниот социо-емоционален развој на секое дете е значително поврзан со понатамошниот успех во животот и училиштето. Децата од најрана возраст воспоставуваат социјални контакти со родителите, воспитувачите, врсниците и со др. возрасни лица. Квалитетот на овие социјални контакти го поттикнува правилниот социо-емоционален развој на децата. Во текот на социоемоционалниот развој, децата ги учат вредностите и видовите на однесувања кои се прифатливи за заедницата во која растат и се развиваат.

Безбедната околина позитивната интеракција со возрасните во текот на првите години од животот игра значајна улога во промоцијата на здрав социо-емоционален живот. Успешните социјални контакти овозможуваат развивање на позитивна слика за себе кај детето, но во исто време и развивање на емоционални вештини за самоконтрола.

Позитивните развојни компоненти на оваа развојна област го карактеризираат детето со способности да го контролира своето однесување, да научи да практикува вештини за интеракција со другите лица, вклучувајќи ги и врсниците, како и воспоставување и одржување позитивни односи со околината.

Емоционалната компонента го поттикнува детето на самоверба и доверба кон другите.

Децата го конструираат сопственото мислење за светот околу нив преку социјални интеракции.

Позитивните социјални односи се формираат главно кога децата развиваат адаптивно однесување, кога се способни да се адаптираат во различни социјални средини и кога активно учествуваат во групни активности. Социјалната компетенција децата ја изразуваат преку емпатија со разбирање, чувствителност и почитување на сличностите и различностите.

Клучните вредности кои се очекуваат од децата во предучилишната возраст во социоемоционалниот развој се:

- ✚ Самодверба и компетентност во интеракциите со околината и врсниците;
- ✚ Развивање на поим за себе;
- ✚ Способност за разбирање на сопствените емоции;
- ✚ Контрола на сопствените чувства;
- ✚ Позитивна емоционална состојба;
- ✚ Почит и разбирање на сличностите и различностите во заедницата ;
- ✚ Развивање на социјални вештини во интеракција со врсниците и возрасните ;

Во рамките на доменот социоемоционален развој се издвојуваат два субдомена:

- ✚ Социјален развој со кој детето воспоставува интеракција со социјалната средина и личностите кои што ги опкружуваат:
- ✚ Емоционален развој со кој детето ја развива пецепцијата за себе и своите емоции.

4.3 Пристап кон учењето

Малите деца, по својата природа се љубопитни и сакаат да истражуваат. Добро осмислен амбиент којшто ја поттикнува иницијативноста, љубопитноста и интересот кон учењето се клучните фактори кои го унапредуваат пристапот кон учењето на малите деца. Во тоа, секако клучна улога имаат професионалците вклучени во воспитно-образовните процеси во текот на раното детство. Создавањето позитивен амбиент за учење ги стимулира децата да истражуваат, да решаваат проблеми, да покажуваат висок степен на иницијативност, да се поттикнува нивната љубопитност и да се охрабруваат да поставуваат прашања. Во таков еден амбиент, децата развиваат позитивен пристап кон учењето кој е потребен за понатамошен успех во училиште, но и за процесот на активно учење во текот на целиот живот.

Децата треба да бидат мотивирани да ги користат претходно стекнатите знаења и вештини, бидејќи развивање и негување на овој домен остава белег на понатамошниот живот на секое дете.

Најважните вештини кои се развиваат во предучилишниот период се:

- ✚ Поттикнување на љубопитноста и интересот кај децата преку учење на нови работи и стекнување нови искуства;
- ✚ Развивање на иницијативност;
- ✚ Стимулирање на упорност и истрајност во превземените активности;
- ✚ Развивање на креативност и инвентивност и користење на истите во секојдневните активности ;
- ✚ Развивање на рефлексивност и интерпретација, односно детето може да учи на различни начини од сопствените искуства.

4.4. Јазик, комуникација и теоретство

Усвојување на јазикот и негово правилно користење е важно за успешно функционирање на секоја индивидуа во општеството. Развивање на јазичните способности се основа за развој на сопствениот идентитет.

Говорниот развој и правилното усвојување на јазикот се комплексни процеси кои започнуваат од раѓањето на детето и се условени од голем број фактори. Со усвојувањето на јазикот детето усвојува еден моќен и комплексен симболички систем, кој го развива и усовршува во текот на целиот живот.

Јазикот на децата им е потребен за да ги изразат своите мисли и чувства, но истовремено им е неопходен за да ги разберат и другите лица со кои секојдневно комуницираат.

Во предучилишниот период ставаме акцент на стимулација и развој на следните вештини:

- ✚ Доживување на статусот на македонскиот јазик како државен јазик;

- ✚ Способност за слушање и разбирање на говорниот јазик;
- ✚ Правилно зборување и елоквенција;
- ✚ Збогатување на речникот ;
- ✚ Развивање на комуникациски вештини ;
- ✚ Создавање интерес кон печатени материјали;
- ✚ Препознавање на пишани симболи и букви;
- ✚ Изразување на своите идеи преку пишани симболи;

4.5. Когнитивен развој и стекнување на општи знаења

Во предучилишниот период когнитивниот развој се однесува на стекнување на вештини за процена, критичност, решавање на проблеми, разбирање на правила и концепти, како и визуелизација на можностите и последиците.

Процесот на когнитивниот развој вклучува комплекс на ментални активности како: истражување, откривање, презентирање, сортирање, класификација и меморирање на информациите.

Децата не се разликуваат само по начинот на којшто ги стекнуваат општите знаења туку и по начинот на којшто учат, помнат и разбираат. Токму затоа, во воспитно-образовниот процес посветуваме големо внимание на начинот на којшто децата ги стекнуваат знаењата.

Стимулацијата на когнитивниот развој е основа за успехот којшто децата ќе го постигнат во понатамошниот образовен процес. Когнитивниот развој не е изолиран процес, тој зависи од степенот на развој на останатите области, пред се моторниот и социоемоционалниот развој.

Клучните вредности на коишто се посветува посебно внимание се:

- ✚ Способност на децата да размислуваат ;
- ✚ Можност за стекнување и користење нови информации;
- ✚ Активно решавање на проблемите, во зависност од развојниот стадиум;
- ✚ Развивање на критичко мислење;

Развојниот процес во доменот на когнитивниот развој се одвива преку :

- ✚ Логика и размислување, односно способност децата да истражуваат и откриваат
- ✚ Математика и броеви - преку развојот и нумеричките вештини се поттикнува развој на математичко изразување, развивање на логичко размислување и решавање на проблеми, знаења за количина, бројки и броење, како и способност за класификација и серијација
- ✚ Наука – децата стекнуваат информации за средината преку набљудување и манипулација: ги набљудуваат и опишуваат карактеристиките на живиот свет и неживата природа.
- ✚ Уметност - уметничкото изразување е многу важна компонента во развојот на детската личност и детскот искуство. Децата имаат можност на различни да ја развиваат својата фантазија и креативност и на тој начин учат како да ја изразат својата индивидуалност, своите интереси, способности и

вештини. Тие на свој автентичен начин имаат можност да ги изразат своите чувства преку музика, театар, цртање и движење.

4.6. Креирање стимулативна средина за играње и учење

Образованието во 21 век пред себе има поставено многу поинакви задачи од традиционалниот модел на образование и воспитување. Доколку го следиме когнитивниот развој на детето кој се однесува на стекнување на вештини многу е важно да воспитниот тим создаде средина и атмосфера во занималната каде што децата ќе се чувствуваат слободни да го изразат сопственото мислење, да веруваат во себе, во своите другарчиња, да соработуваат, да ги почитуваат останатите и да бидат успешни.

Воспитувачите треба да ја познаваат, разбираат и прифаќаат теоријата како децата до 6 годишна возраст учат низ игра. Кога воспитувачите ја прифаќаат и разбираат теоријата за детскиот развој тогаш тие знаат дека децата имаат потреба на прилагодување на средината - околината за игра и учење, а со тоа всушност тие прават успешна стратегија за подобрување на индивидуалниот развој на секое дете.

Многу е важно да воспитниот тим создаде средина и атмосфера во занималната каде што децата ќе се чувствуваат слободни да го изразат сопственото мислење, да веруваат во себе, во своите другарчиња, да соработуваат, да ги почитуваат останатите и да бидат успешни.

Во занималните во установата, воспитно-образовната работа од областите на социо-емоционалниот развој, моторички развој, физичко воспитување, здравствено воспитување, интелектуален развој, комуникација и творештво, се реализираат во центри за активност. Центрите за активност претставуваат структуриран простор кој на децата им овозможува да играат и учат на различен начин. Играта во центрите за активност претставува таков вид на „ учење, „ кој им овозможува на децата да ги изразат своите идеи, мисли и ставови, а на воспитниот тим да ја исполни својата суштинска улога која се состои во давање помош и координација на играта. Овој начин на игра им овозможува на децата постојано стекнување на комуникациски вештини надминувајќи ги при тоа конфликтните ситуации кои се случуваат како последица на различните размислувања или интереси. Бројот на центрите за активност е променлив. Истиот варира и се прилагодува на потребите на програмата, интересите на децата како и воспитно- образовните цели кои се поставени за реализација.

4.6.1. Литературен центар за игра и учење

Литературниот центар содржи сликовници, книги, списанија, разновидна детска литература и во него се планираат активности за слушање, читање и разгледување. Овој простор е тивок и во него децата можат да го разгледуваат сето она што го привлекува нивното внимание. Литературното катче во поголемиот дел од занималните е збогатено со перничниња, фотелји или клупи обложени со мек материјал за да децата се чувствуваат пријатно додека претстојуваат во него.

4.6.2. Манипулативен центар за учење

Активностите во овој центар им помагаат на децата да ги развијат своите интелектуални способности, малите мускули и координација на окото со раката.

Овој простор содржи игри кои што ќе им помогнат на децата да научат да спојуваат сродни предмети, да бројат, да вметнуваат, да класифицираат како и да вежбаат примена на математичка терминологија. Кога децата ги делат и позајмуваат дрвените форми, кога ги споделуваат и решаваат проблемите тогаш децата ги развиваат своите социјални вештини. И оваа година како и претходните овие центри ќе ги збогатиме со тридимензионални форми (коцки, квадари, конуси, пирамиди, цилиндри во разни големини) со коишто децата ќе можат да прават измислени или реални структури како што се згради, градови, фарми и зоолошки градини. Често пати овој центар како простор се дополнува со разни мали или поголеми играчки како што се превозни средства, домашни или диви животни и разни други работи што децата можат да ги замислат и придонесуваат да се развијат нивните способности.

4.6.3. Уметнички центар за игри и учење

Овој простор го поттикнува креативното размислување и изразување, во него се развиваат способностите за ликовно изразување, разрешување проблеми, комуницирање (вербално и невербално), самопочитување, се развиваат ситните и крупните мускулни движења и интелектуалните способности.

Овој центар секогаш е активен дел од занималната зошто истото ги поттикнува децата да ја развиваат и истражуваат сопствената креативност, да се забавуваат со нови материјали и да доживуваат нови сетилни искуства. И оваа година центрите ќе бидат збогатени со нови потрошни, природни материјали кои лесно може да се најдат во непосредната околина. Уметничките центри содржат и дополнителни упатства за користење на различни средства и материјали при изработка на цртежи, слики, колажи и други изработки преку кои децата можат да ја изразат својата креативна моќ и фантазија.

4.6.4. Семејно – драмски центар за игра и учење

Семејно-драмското катче е задолжително за децата од предучилишна возраст. Воспитниот тим ги планира, дополнува и менува реквизитите што ги користат децата во овој простор. Една недела може да бидат поставени реквизити кои ќе опфатат активности за миеење, другата недела реквизити за коса, понатаму реквизити за негување на домашни животни, а веќе следната недела други реквизити, зависно од интересот на децата. Во состав на ова катче можат да се постават и реквизити за готвење.

Разновидните проекти за готвење се особено интересни и забавни за децата и овозможуваат децата да учат нови концепти, да пробаат нова храна, да ја јаадат храната која самите ја приготвиле. Во семејно-драмското катче треба да има облека и реквизити со коишто децата ќе можат да играат различни улоги, да

го изведат она што го гледаат во својот живот, што ќе им помогне да го разбере светот околу нив.

4.6.5. Научно-истражувачки центар за игра и учење

Во овој центар можат да се откријат работи за кои децата предходно воопшто не размислувале.

Научно-истражувачкиот центар е место каде што децата ќе ги изведуваат своите експерименти и истражувања, место каде што децата тргнуваат во научно истражување. Децата можат да истражуваат за се она што го опкружува, но доста често се мотивирани да истражуваат и за теми кои се атрактивни и не секојдневно за нив пр.” Ние во светот на музиката”, ” Вселента –што е тоа?”, ” Што е филмска лента” и многу други непознати области за децата. Активностите испланирани за научно-истражувачкиот центар често се изведуваат и надвор од занималната, кога децата се упатуваат на истражување и набљудување во непосредната околина.

4.6.6. Компјутерски центри

Работењето на компјутер е предизвик за децата, а исто така и големо задоволство кога ќе успеат да совладаат некој проблем. Задоволството е уште поголемо кога својот успех ќе можат да го споделат со другарчињата и со возрасните.

Компјутерите претставуваат средство за работа и извор на информации како за воспитниот тим така и за децата. Учејќи на овој начин, децата ги развиваат своите сетила, а воедно развиваат широк опсег на знаења и вештини. Со помош на компјутерите децата можат да ги развиваат јазичните и математичките вештини, да ги сватат причинско-последичните односи, да решаваат проблеми и креативно да се изразуваат. Користењето на компјутерите го поттикнува социоемоционалниот развој. Совладувајќи ги компјутерските вештини децата можат да ја зголемат самовербата. Работењето заедно им помага на децата да ги развијат своите социјални вештини, да разменуваат мислења и идеи, да преговараат и да се договараат.

Секако ќе се внимава да работата на компјутерите во никој случај не одзема многу време од секојдневието на детето во градинката, ниту ќе го намали времето предвидено за задолжителните програмски активности, туку напротив неговата употреба ќе биде строго организирана и контролирана.

5. ТЕКОВНО И ИНВЕСТИЦИОНО ОДРЖУВАЊЕ

За успешно реализирање на Програмата за работа на градинката, Директорот постојано ќе ги следи законските промени, реформите во системот за образование, реформите во сферата на детската и социјалната заштита и сите економски движења за да реагира благовремено и обезбеди потребни услови за непречено функционирање на градинката и ќе се заложува за формирање центри за учење.

Континуирана соработка со Локалната самоуправа, Министерството за труд и социјална политика и Бирото за развој на образованието на РМ. Навременото

договарање и заедничкото планирање на финансиските средства, менаџирање и поврзаност со други организации кои можат финансиски да помогнат на Установата и вклучување во проекти кои ќе ја унапредат работата и се од суштинско значење за наредниот период.

Во тековната 2022/23 година ќе се направат напори за доопремување на занималните со:

- Реновирање и доуредување на занималните;
- Молерисување на занималните од средиот кат;
- Набавка на специјализиран дидактички и игровен материјал за децата;
- Набавка на спорски реквизити за дворот од градинката;
- Отворање и отпочивање со работа на Центарот за ран детски развој во с.Бучин
- Замена на прозори со нови термо прозори и замена на влезни врати со нови;
- Поставување на тремо изолациона фасада на градинката.

6. ВИЗИЈА НА ГРАДИНКАТА

ЈОУДГ – “Гонча Туфа“ во иднина ја гледаме како современ дом за сите деца, особено вклучувајќи ги децата од руралните средини, како и социјална инклузија за загрозени целни групи. Со континуирано одржување и обновување на постојниот објект и максимално искористување на просторот во истиот ќе придонесеме за целосно згрижување на децата во општината.

За развој на нашата градинка сметаме дека е потребно да се спроведат повеќе активности и тоа:

- ✚ Обезбедување на стручниот кадар
- ✚ Работа на енергетско ефикасни проекти
- ✚ Едукација кај децата и родителите и подигање на еколошката свест за глобалните еколошки проблеми
- ✚ Афирмација на градинката
- ✚ Вклучување на родителите и претставниците на општествената заедница и бизнис секторот во животот на градинката
- ✚ Изучување на воспитно образовните содржини преку што поголем број посети и прошетки
- ✚ Вклучување на идеите на родителите во Програмата за работа на градинката, согласно со законот.

Ќе предложиме континуирано да го зголемуваме квалитетот на воспитно образовниот процес преку:

- ✚ Овозможување на професионално унапредување на стручниот кадар

- ✚ Современа, модерна, ефикасна и квалитетна развојна средина, приспособена според потребите и интересите на децата и нивните семејства, а втемелена на заемното дејствување меѓу градинка - дете – општествена средина;
- ✚ Зголемување на разновидноста и достапноста на различни видови на стручно усовршување;
- ✚ Селектирање на приоритетот, врз кој што се фокусираат активностите на воспитно – згрижувачкиот тим.

Од досегашното искуство како и сознанијата добиени или стекнати од искажувањата на родителите на децата како и ставовите и мислењата на членовите на стручните тимови, укажуваат дека со успешната реализација на Програмата, децата ќе развијат сопствен пристап и стил кон учењето користејќи разни форми и извори на информации со цел да се изградат во комплексно оформени личности спремни да се соочат со предизвиците на новите општествени – демократски процеси.

ВД Директор
Мери Христоска